

Dags avliva några fördomar om Mannerheim

I morgon kommer Finland ihåg Gustaf Mannerheims död för ett halvsekel sedan. Redan då var marskalken av Finland en kontroversiell – om än den största – personlighet den unga republik hade upplevt. Jacob Rennerfelt vill ta död på några fördomar som en historiskt okunnig titlid har odlat om marskalken.

I mitten av december kunde man i Svenska Dagbladet läsa "Mannerheim, hjälpe för vem?" Från konstmuseet Kiasmas restaurang hade Svenska Dagbladets utländska Marie-Louise Samuelsson beivrat hur några kortsnaggade smålän gjorde nazihälsningar framför Mannerheimstatyn utanför museet. Trots att Samuelsson var där tillsammans med en kollega från Helsingin Sanomat, Finlands största dagstidning, kunde hon inte få rätta sidan på det inträffade.

"Det enda jag vet säkert är att jag borde läsa på om Mannerheim", konstaterade Samuelsson, något som det är lätt att instämma i.

Det är idag på dagen 50 år sedan Gustaf Mannerheim avled. Finlands store statsman förtjänar ett bättre ode än att muslingkågor av historielösa journalister. Låt oss börja med att stöka undan nazismen.

Hittler gratulerade på födelsedagen

På Mannerheims 75-årsdag, den 4 juni 1922, sjönde Hitler, då på höjden av sin makt, överraskande ett besök. Mannerheim förhöll sig "artigt men sval" mot sin mäktige gäst, berättar professor Matti Klinge.

I ett nummer av Judiska Krönika, judiska församlingens tidskrift, från mitten av 1980-talet berättades det att Hitler hade tagit upp den finländska "judetragen", varpå Mannerheim skälv svarat något i stil med: "att så länge han hade något att säga till om i Finland, så hade alla finländska medborgare samma rättigheter och skyldigheter. Saken var därmed utagerad. Finländska judiska soldater stred i finska armén. Det finns för övrigt ett berömt fotografi av Mannerheim som president där han deltar i en minnesgästning över stupade finländska judiska soldater i Helsingfors

"Han ville inte gå till historien som 'bödeln av Finland'"

Det är i dag 50 år sedan Gustaf Mannerheim avled. Ståndare till vinterkriget och fortsättningskriget.

synagoga. Den politiska markeringen gentemot Nazityskland var uppbar.

En som på ett hederligt vis uppmärksammar Mannerheim är annars den historiestresserade advokaten Magnus Ullman.

Episoder ur Gustaf Mannerheims liv – en bildskildrad över åren 1867–1928 är inte en biografiskt heltäckande skildring över åren, utan Ullman lyfter fram episoder ur Mannerheims liv. Resultatet blir därför lite sprutigt och utan tydligt fokus, men Ullmans insats är ändå en välkommen kulturförnyelse. Bilderna som fyller boken kan tjäna som ett komplement för den historiestresserade. För den som önskar en heltäckande skildring över marskalkens liv hänvisas till Stig Jägerskjölds mastodionverk.

Trots en framstående militär karriär, bland annat som Finlands överbefälhavare i tre krig, så var krigslyskan som regel med Mannerheims färd. Han hade, med undantag för det inbördeskriget som gav Finland självständighet, för vana att tillhöra den förlorande

Som Finlands överbefälhavare under tre krig var han ingen krigshetsare. Han var bland annat mot-

stråvan att skapa försörjning över klassgränserna. Mannerheim ville inte heller gå till historien som "bödeln av Finland", och intog en försörjande attityd i förhållande till de besegrade. Den stora massan skulle flyttas och endast de som hade gjort sig skyldiga till grova brott skulle straffas, ansåg Mannerheim.

Lite att säga till om

Krigen visar hur litet manövertrymme under andra världskriget var för en nation som geografiskt låg på fel plats när den försökte hävda sin neutralitet. "En akt av nödvärn", kallade Mannerheim den tyska alliansen i sina memoarer. Som officer lärde Mannerheim ordet och kom därför att lojalt leda krigen.

Efter inbördeskriget ägnade sig Mannerheim åt omfattande humanitär verksamhet. 1920 grundade han Mannerheims Barnskyddsförbund, en organisation som är verksam än i dag, och året efter blev han ordförande för Finlands Röda Kors. Engagemangen utgjorde ett led i Mannerheims

stråvan att skapa försörjning över klassgränserna. Mannerheim ville inte heller gå till historien som "bödeln av Finland", och intog en försörjande attityd i förhållande till de besegrade. Den stora massan skulle flyttas och endast de som hade gjort sig skyldiga till grova brott skulle straffas, ansåg Mannerheim.

Inspirerad av äventyrlig släkting

Mannerheim var knappast rebell, men det fanns en äventyrsärlig i honom. Det nära släktskapet med upptäcktsresanden A E Nordenskiöld vars fartyg Vega hade passerat nordostpassagen när Mannerheim var liten pojke, utgjorde säkerligen en inspirationskälla. En skalmisk natur medförde att gossen Mannerheim på grund av diverse pojkestreck relegierades vid två tillfällen. Först från laroverket och sedan från finska kadettskolan. Äventyrslystnaden upphörde inte heller med åldern. I 70-årsåldern jagade han mannskoatade tigrar hos maharadjan av Nepal. Den gode skytten Mannerheim fällde sannolikt fyra stycken, något som imponerade på värden.

Fallen från en av de tigrarna finns för övrigt att beskåda i den vita i Brunnsparken i Helsingfors, som Mannerheim hyrde av

karamejllungen Karl Fazer, och som nu utgör museum. Villan är fylld med jakttrofeer och föremål från resorna och är väl värd ett besök. För Mannerheim är fortfarande så är efter sin död värd att stifta bekantskap med. Skinnkällarna kan däremot stanna hemma, för de har inget att hämta.

JACOB RENNERFELT

Rätt om krönikör

Thomas Gur föll genom ett beklagligt misstag bort från kronikan på gårdagens Kultur & Livsida. Som skribent angavs följaktigt Thomas Idergard. Vi ber om ursäkt för detta.

REDAKTIONEN

Thomas Gur

Dansmusik att lyssna på

För Klubben eller hemmadisco, True Steppers gör listlåtår och UK Garages skiva är ny och fräsch.

Johnny Lisner. Åren låd som Johnny L. har det senaste decenniet gjort sig i många skepnader. Men han har hela tiden producerat olika former av dansmusik. Det har mest varit sig om techno men också en hel del jungle. Nu dyker han upp i ny skepnad inom two-stepp-scenen. Den här gången tillkommitans med Andy Lyonsarna, också han en gammal räv inom dansmusiken, under namnet True Steppers.

DET HÄR ÄR INGENTING NYTT för True Steppers, som redan har fyllt dansgolven med en hel del two-step-låtar vare sig de festa är med här. Vi har tidigare hört singeln *Out of your mind* med Posh Spice. Det verkar som om Spice-likorna forskar poppa upp sig lite grann och få lite mer cred genom att byta musikstil, en dagen dagisopp den andra dagen hård dansmusik.

Men hur klarar sig True Steppers

True Steppers
True Stepping
(NuLife/BMG)

UK Garage 2000
Clubbers guide to 2001
(Ministry of Sound)

spåva med *cred* en gylling? Konnasörerna brukar förstås alltid bora med bra undergrundartister dyker upp på topplistan.

Men True Steppers klarar sig nog ett tag till med den här plattan. Som sig bör har de förstås med ett extra hårt, nästan oljensmjölkspår, "Calaman", för att inte tappa förtroendet totalt. Den låten påminner mycket om vad Johnny L. har gjort förut – att sampla pratande personer som växeltelefonister och lägga till musik. Men det är också den enda låten som är anordnada på den här skivan.

En jämförelse med Artful Dodger är förstås onödigt eftersom båda grupperna använder sig av gästartister och har gjort fullängdsplattor som vänder sig till en större publik än 12-tums-

köpande dansor. Men vem vinner? Artful Dodger vinner nog i längden, eftersom deras platta har bättre låtar. Problemet med dansmusik är att den oftast gör sig bäst som enskilda låtar än som fullängdsalbum. Därför är alltid samlingsplattor ett bra alternativ. Men vilka samlingsrör ska man slå till på?

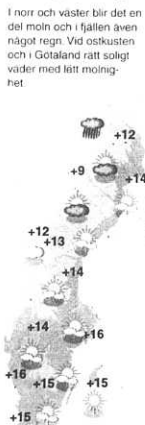
ETT SÄKERT KORT är alltid Ministry of Sound samlingsrör. Den senaste UK Garage 2000 som man i årskiftet är riktigt bra inom two-step-genren i den dyker både True Steppers och Artful Dodger upp. Skivan är uppdelad i en lättillgängligare cd och en lite mörkare, tuffare cd som båda ger en bra bild av hur two-step låter just nu.

Om man redan har fått nog av two-step och hellre vill ha lite tranec och techno kan man slå till på *Clubbers guide 2001* manad av Tall Paul. På den hittar man en förvänsvarst sort samlings nya, fräscha klubblåtar som man kan jazzi omkring till på hemmadisco. Det är ju inte alltid man vill ha svenska människor i trånga lokaler. Men man kan lyssna på musiken ändå.

OLUF OSTERMAN

Sverige i dag

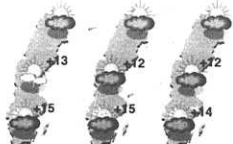
I norr och väster blir det en del moln och i fjällen även något regn. Vid ostkusten och i Götaland rätt soligt väder med lätt molning.

Europa i dag

Onsdag Torsdag Fredag

TV i kväll fredag 26 januari

SVT1

18.00–19.00 Bollbompa
18.01 Myrer i brallan
18.30 Bröderna Lejonhjärta
19.00 Mosquito
19.30 Rapport
20.00 På spåret
21.00 Film: Ransom. Amerikansk film från 1996
23.00 Nyheter från SVT24
23.10 Kulturnyheterna (R)
23.20 Film: I askstens djungel
el. Amerikansk gangsterfilm från 1950
1.10–1.40 En fot i grav (R)

SVT2

18.00 Aktuellt
18.15 Go'kväll
19.00 Kulturnyheterna
19.30 Vera
20.00 K.Special: Dolly Parton
21.00 Aktuellt
21.30 A-ekonom
21.40 Regionala nyheter
21.50 Sportnytt
22.05 Aktuellt
22.10 Parass-TV
22.40 Musikbyrå
23.40–0.40 Amatörfotografen (R)

TV3

18.50 TV3 Direkt
19.00 Vita logner
19.30 Sabina – tonårshävan
20.00 Young Americans
20.35 TV3 Direkt
21.00 Film: Agent 007 ser rott
Brittisk actionfilm från 1964
23.50 Film: Jack & Sarah
Brittskt romantiskt drama från 1965

SVT4

18.10 Lokala nyheter
18.25 Världet
18.30 Nyheterna
23.55 Spin City (R)
18.50 Ekonominyheterna
0.25 Jay Leno Show

19.00

Jeopardy!
19.30 Nya tider
20.00 Gladatorerna
21.20 Vem vill bli miljonär
20.00 Nyheterna
22.25 Sen kväll med Luuk
23.15 Bang Bang å tre
ves & Mortner
23.50 Film: Jack & Sarah
Brittskt romantiskt drama från 1965

Kanal 5

18.00 Guldens
18.30 Spin City (R)
19.00 Nollor och nördar
20.00 Kultjägarna
21.00 CP'7
22.00 McCallum (R)
23.00 The Strip
23.55 Spin City (R)
0.25 Jay Leno Show

1.20

Veckans stjärna: Lucy Street (R)
1.25 Shogun (R)
3.10 Fallo anklar
3.45–4.15 Hunger – erotisk mardröm (R)

TV8

Börsnyheter från Finans-tidningen sänds varje timme mellan 6.50 och 17.50
18.00 Urdåga mysterier
Amerikanska gravkullar
19.00 Sjöfartyg
20.00 Porträtt: Jacqueline Kennedy
21.00 Design: Hastighet
22.00 Finansnytt
22.15 David Hockney – popkonstnären
23.15 Finansnytt
23.30 Generna – Pythagoras
0.50–6.00 Bloomberg

Sök jobb på www.fti.se

.se